PRAKTISCHE PERSAFSPRAKEN RESSORT GENT

Wie communiceert met de pers?

Binnen elk hof of elke rechtbank van het ressort Gent staan de persattaché en de persrechter in voor de communicatie met de pers. Zij beantwoorden vragen van journalisten, delen praktische persafspraken mee en verzorgen de redactie en de verzending van persberichten.

Persattaché ressort Gent

Contactgegevens: Peter Catthoor (peter.catthoor@just.fgov.be of +32474 21 50 91)

Persrechter

Elk hof of elke rechtbank van het ressort Gent beschikt over één of meerdere persrechters. Persrechters communiceren niet over een zaak die ze zelf behandelen. In dat geval neemt een andere persrechter of de persattaché de taak over.

Een overzicht van de huidige persrechters vind je op deze webpagina: https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/persmagistraten Deze webpagina is alleen toegankelijk voor geaccrediteerde journalisten of medewerkers met een account.

Perswoordvoerders parket

De parketten beschikken ook over diverse perswoordvoerders. Zij beantwoorden vragen over lopende gerechtelijke onderzoeken. Ze verzorgen ook de woordvoering over de procedures en uitspraken van de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling. Wanneer een zaak aanhangig wordt gemaakt bij de zetel (vanaf de dagvaarding of de beschikking van verwijzing) zal de persattaché van het ressort Gent of de persrechter de woordvoering verder opnemen. Dit geldt eveneens voor vonnissen van de strafuitvoeringsrechtbank. Toelichting over de verdere uitvoering van individuele straffen is dan weer de bevoegdheid van het openbaar ministerie.

Persrichtlijnen en praktische afspraken

Het ressort Gent heeft uniforme persrichtlijnen en praktische afspraken, welke geldig zijn voor alle hoven en rechtbanken binnen het ressort. Het gaat om bindende afspraken tussen een hof of rechtbank en journalisten. Voorbeelden hiervan zijn de regels rond het bijwonen van zittingen, het gebruik van audiovisueel materiaal in de zittingszalen, het opvragen van vonnissen en arresten, het verspreiden van de zittingsrollen,...

Registratie via het College van hoven en rechtbanken

Journalisten die informatie wensen of persberichten wensen te ontvangen, moeten geregistreerd staan op de website van het College: https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/pers

Toegang tot de rechtbank en het bijwonen van zittingen

De gerechtsgebouwen en zittingszalen zijn in principe openbaar en vrij toegankelijk voor het publiek en de pers. Griffies zijn enkel toegankelijk en bereikbaar tijdens de openingsuren. De raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling zetelen steeds met gesloten deuren.

Bij openbare zittingen heeft de pers het recht om in de zaal de zitting te volgen op de voor het publiek beschikbare plaatsen. Vaak zit de pers op de achterste rijen. Bij eventueel plaatsgebrek hebben de partijen die rechtstreeks bij de zaak betrokken zijn altijd voorrang op de journalisten.

In bepaalde zaken kan het hof of de rechtbank enkele plaatsen voor de pers voorbehouden. Praktische afspraken hierover worden via de persattaché of de persrechter bekend gemaakt.

Wanneer een voorzitter beslist om een zitting achter gesloten deuren te houden, moet ook de pers de zaal verlaten (bijvoorbeeld bij ernstige zedenfeiten waarbij minderjarigen zijn betrokken).

De voorzitter van de kamer is bevoegd voor de ordehandhaving in de zittingszaal. Hij/zij kan autonoom de nodige maatregelen nemen om het goede verloop van een zitting te garanderen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- personen uit de zittingszaal laten verwijderen
- het al of niet toelaten van audiovisuele media (opnameapparatuur, fotografen, camerateams)
- het verbod op laptop of gsm
- een eventuele beperking of verbod op online berichten, zoals liveblogs

Foto's en audiovisuele opnames

Binnen het ressort Gent is het verboden om foto's en/of audiovisuele opnames te maken tijdens de zittingen. Journalisten moeten altijd op voorhand toestemming vragen aan de persattaché, de persrechter of de zetelende rechter om tijdens de zitting te mogen fotograferen, filmen of geluidsopnames te maken (radio, TV, smartphone,...). De voorzitter van elke kamer beslist dan zelfstandig of dit al dan niet wordt toegelaten (eventueel na overleg met de betrokken partijen en hun raadsman). Opnameverboden moeten altijd worden nageleefd.[1]

[1] *Sinds 1 september 2024 zijn geluids- of audiovisuele opnames van zittingen (zonder toestemming van het gerecht) strafbaar (Art 759/1 en 759/2 Gerechtelijk Wetboek). Er bestaan ook wettelijke bepalingen die de kamervoorzitter verantwoordelijk maken voor audiovisuele opnames, waardoor een algemeen verbod moet worden gehanteerd.*

Beklaagden en slachtoffers mogen niet herkenbaar in beeld worden gebracht, tenzij zij hier zelf of via hun raadsman uitdrukkelijk toestemming voor hebben verleend. Dit geldt ook voor getuigen, deskundigen, veiligheidsmedewerkers, minderjarigen en het aanwezige publiek in de zaal. Het maken van beeld- en geluidsopnames mag een goede rechtspleging en een ordelijk en veilig procesverloop niet belemmeren.

Voor het maken van beeld- en geluidsopnames in het gerechtsgebouw (inkomhal of de gangen, maar buiten de zittingszalen) is in principe geen toestemming noodzakelijk. Eventueel kan hiervoor wel één bepaalde plaats worden toegewezen. Het is daarbij uitdrukkelijk verboden om toevallige passanten zonder hun toestemming herkenbaar in beeld te brengen.

Audiovisuele opnames hof van assisen

Bij de assisenhoven van Oost- en West-Vlaanderen gelden volgende regels:

- Tijdens de preliminaire zitting mogen er geen beelden of opnames worden gemaakt.
- Bij de zitting samenstelling van de jury en het begin van de zitting ten gronde mogen er sfeerbeelden (zonder geluid) worden gemaakt, dit gedurende een vijftal minuten. De camera's en fotografen worden opgesteld volgens de richtlijnen van het veiligheidspersoneel. Mits uitdrukkelijke toestemming van de voorzitter mag er langer gefilmd worden.
- Indien de zitting meer dan één week duurt, mogen er bij de aanvang van de zitting op maandag (na het verstrijken van de eerste week) opnieuw sfeerbeelden worden gemaakt.
- Tijdens de uitspraak over de schuld en de straf mogen er ook beelden en audiovisuele opnames worden gemaakt . Er mogen micro's worden geplaatst worden op het bureau van de voorzitter, bij voorkeur zonder zichtbare logo's.
- De beschuldigde moet onherkenbaar in beeld worden gebracht (tenzij hij/zij op voorhand toestemming heeft gegeven). De juryleden mogen nooit in beeld komen.

Medewerking aan programma's of documentaires

Journalisten die graag een rechter in de radio- of televisiestudio wensen, kunnen hiervoor contact opnemen met de persattaché of met een persrechter.

Voor medewerking aan documentaires moeten productiehuizen op voorhand een schriftelijk en gemotiveerd verzoek indienen bij de persattaché of de persrechter, die dit vervolgens voorlegt aan de eerste voorzitter en/of de voorzitter van de betrokken entiteit.

Na toestemming van de (eerste) voorzitter moet een gezamenlijk protocol worden opgesteld, waarbij alle procesdeelnemers hun schriftelijk akkoord geven. In dat protocol worden ook specifieke afspraken vastgelegd (bijvoorbeeld over de objectiviteit van de berichtgeving en het weren van sensatie). Het College van hoven en rechtbanken zal via haar cel GDPR een modelovereenkomst uitwerken dat binnen alle ressorten of entiteiten kan worden gebruikt.

Tijdens het draaien/monteren wordt een visiemoment georganiseerd, waarop alle deelnemers de beelden op voorhand kunnen bekijken. De voorzitter van de rechtbank, de voorzitter van de kamer, de persattaché en/of de persrechter hebben altijd een vetorecht om bepaalde scènes (of zelfs het volledige programma) niet te laten uitzenden. Zij moeten deze beslissing ook niet motiveren.

Het tijdstip van uitzending wordt bepaald in onderling overleg met de voorzitter van de rechtbank, de persrechter en/of persattaché. De beelden kunnen pas worden uitgezonden wanneer de uitspraak definitief is.

Opnames mogen niet hergebruikt worden in/voor andere programma's. Als men deze op een latere datum wil heruitzenden, is een nieuw gezamenlijk akkoord nodig (recht op vergeten).

Zittingsrollen

De zittingsrollen bevatten onder meer de namen van de partijen, de aard van de zaak, datum en uur van de zitting, de behandelende kamer en de zittingschronologie (inleiding, pleidooien, uitspraak,…).

In het kader van de geldende GDPR-wetgeving worden alleen de zittingsrollen van de straf- en civiele zittingen aan de pers meegedeeld. De zittingsrollen van de jeugdrechtbank, de familierechtbank, de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling zijn dus uitgesloten.

In het ressort Gent worden de zittingsrollen van de rechtbanken van eerste aanleg West-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen aan de pers bezorgd. REA Oost-Vlaanderen publiceert deze in het persgedeelte van de website van het CHR:
https://www.rechtbankentribunaux.be/nl/persberichten.

REA West-Vlaanderen bezorgt de rollen aan de lokale Belga-correspondenten. Zij verspreiden deze via mail verder onder de geaccrediteerde journalisten en de persattaché.

Wat als de pers gemaakte afspraken niet naleeft?

We verwachten dat de pers zowel het journalistieke deontologische charter als bovenstaande persafspraken naleeft.

Wanneer een journalist afspraken niet naleeft, kan de voorzitter van de gerechtelijke entiteit of de persmagistraat beslissen om maatregelen te nemen (afhankelijk van de aard en ernst van de inbreuk). In de meest ernstige gevallen kan de journalist tijdelijk de toegang tot de persfaciliteiten worden ontzegd. Eventueel kan ook de toegang tot de zittingszaal worden verboden.

Overtredingen van de persrichtlijnen kunnen leiden tot:

- een waarschuwing
- een klacht bij de ombudsman van de Raad voor de Journalistieke Deontologie of de Franstalige Raad voor de Journalistieke Deontologie
- een tijdelijke of definitieve uitsluiting van de faciliteiten die door de persattaché en de persrechters van het ressort Gent worden verleend.

ADDENDUM: Enkele belangrijke wettelijke bepalingen

Afsluitend verwijzen we naar enkele belangrijke wettelijke bepalingen rond het maken van geluids- of audiovisuele opnames en de identiteit van slachtoffers.

- **Artikel 759/1 Gerechtelijk Wetboek**
  Het maken van **geluids- of audiovisuele opnames** van de zitting, het bewaren, het verspreiden daarvan onder derden of het verrichten van enige andere verwerking, zonder voorafgaande toestemming van het gerecht, wordt **bestraft met een gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en met een geldboete van tweehonderd euro tot tienduizend euro, of met een van die straffen alleen**.
  In geen geval mogen opnames van beeld of geluid die op grond van het eerste lid verboden zijn, nadien als bewijsmiddel worden toegelaten.

- **Artikel 759/2 Gerechtelijk Wetboek**
  Het gerecht waarvoor de openbare zitting wordt gehouden, kan beslissen, ten uitzonderlijke titel, de openbare zitting op te nemen wanneer **deze geluids- of audiovisuele opname van belang is voor het aanleggen van historische justitiearchieven of voor educatieve doeleinden met het oog op kennis over te dragen over het recht of over de werking van het rechtssysteem**, met de toestemming van de personen voor de opname van hun stem en afbeelding, elk voor wat hen betreft. Die toestemming kan worden ingetrokken op elk ogenblik tijdens de zitting.

  Elke op de zitting, fysiek of per videoconferentie verschijnende, eraan deelnemende of er zetelende persoon, alsook het publiek kan worden onderworpen aan deze opnames.
  De opname kan plaatsvinden op voorwaarde dat zij het goede verloop van het geding en de uitoefening van de rechten van verdediging niet belemmert. De opnames worden vanaf vaste punten gemaakt.
  Het gerecht kan te allen tijde de opname schorsen of beëindigen in de uitoefening van zijn bevoegdheid van handhaving van de orde ter terechtzitting.

  Deze opname wordt gemaakt en bewaard middels het videoconferentiesysteem bedoeld in artikel 763bis, § 1, 2°, voor een termijn van dertig jaar, waarna het in het Rijksarchief bedoeld in de archiefwet van 24 juni 1955 wordt overgebracht. De Koning bepaalt de praktische en technische nadere regels in verband met de opname en met zijn bewaring.

  De opnames die worden bewaard in het videoconferentiesysteem kunnen worden geraadpleegd en verwerkt voor educatieve of historische onderzoeksdoeleinden, met de schriftelijke toelating van de beheerder bedoeld in artikel 763ter, § 2, onder de voorwaarden die hij bepaalt.

  De in het beheerscomité bedoeld in artikel 782, § 6, vertegenwoordigde entiteiten, treden op als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in de zin van artikel 4, 7),
  en overeenkomstig artikel 26 van de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot

intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) of, in voorkomend geval, in de zin van artikel 26, 8°, en overeenkomstig artikel 52 van de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens.

In geen geval mag de opname nadien als bewijsmiddel worden toegelaten.

- **Artikel 417/63 Strafwetboek (Slachtoffers van seksueel geweld)** Bescherming van de identiteit van het slachtoffer
  § 1. Het publiceren en verspreiden door middel van boeken, pers, film, radio, televisie of op enige andere wijze, van teksten, tekeningen, foto's, enigerlei beelden of geluidsfragmenten waaruit de identiteit kan blijken van het slachtoffer van een in dit hoofdstuk bedoeld misdrijf zijn verboden, tenzij met schriftelijke toestemming van het slachtoffer of met toestemming, ten behoeve van het opsporingsonderzoek of het gerechtelijk onderzoek, van de procureur des Konings of van de met het onderzoek belaste magistraat.

  Indien het slachtoffer minderjarig is, kan deze, noch de personen aan wie het ouderlijk gezag over de betrokkene is toevertrouwd, toestemming geven.
  § 2. **Het overtreden van dit artikel wordt bestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van driehonderd euro tot drieduizend euro of met een van die straffen alleen.**

- **Artikel 433bis Strafwetboek**
  Publicatie en verspreiding van het verslag van de debatten voor de **jeugdrechtbank**, voor de **onderzoeksrechter** en voor de kamers van het hof van beroep die bevoegd zijn om over het hoger beroep tegen hun beslissingen te oordelen, door middel van boeken, pers, film, radio, televisie, of op enige andere wijze, zijn verboden.

  Alleen de motieven en het beschikkend gedeelte van de in openbare terechtzitting uitgesproken rechterlijke beslissing vormen, onder voorbehoud van de toepassing van het derde lid, hierop een uitzondering.

  Publicatie en verspreiding door middel van welke procédés ook van teksten, tekeningen, foto's of beelden waaruit de identiteit kan blijken van een persoon die vervolgd wordt, of ten aanzien van wie een maatregel is genomen als bedoeld in (de artikelen 37, 39, 43, 49, 52, 52quater en 57bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade) of in de wet van 1 maart 2002 betreffende de voorlopige plaatsing van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, zijn eveneens verboden. Hetzelfde geldt voor de persoon ten aanzien van wie een maatregel genomen is in het kader van de rechtspleging als bedoeld in artikel 63bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming. **Overtreding van dit artikel wordt gestraft met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van driehonderd euro tot drieduizend euro of met een van die straffen alleen.**